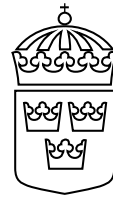

Regeringens proposition

2023/24:5

Avgift vid prövning av en tvist hos Allmänna
reklamationsnämnden

Prop.
2023/24:5

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 september 2023

Ulf Kristersson

Erik Slottner
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ändring i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden som innebär att regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om alternativ tvistlösning hos Allmänna reklamationsnämnden. Därmed får regeringen möjlighet att meddela föreskrifter om vilken avgift som konsumenten ska betala för att få en tvist prövad hos Allmänna reklamationsnämnden.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden	5
5	Avgift vid anmälan till Allmänna reklamationsnämnden	6
6	Ikraftträdande	10
7	Konsekvenser	10
8	Författningskommentar	12
Bilaga 1	Sammanfattning av aktuella delar av promemorian Avgift vid prövning av en tvist vid Allmänna reklamationsnämnden och en ny möjlighet till omprövning	13
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	14
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	15
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	16
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	17
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 september 2023	18

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2023/24:5

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden ska införas en ny paragraf, 14 a §, och närmast före 14 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bemyndigande

14 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter i ärenden vid en sådan nämnd för alternativ tvistlösning som avses i 4 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

I februari 2021 remitterades en inom Finansdepartementet framtagna promemoria med förslag om bl.a. att införa en avgift för prövning av tvister hos Allmänna reklamationsnämnden (ARN). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*.

En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2021/00426).

I propositionen behandlas promemorians lagförslag. De förslag som inte avser avgiften har omhändertagits genom ändringar i förordningen (2015:739) med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden (Fi2022/00334).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 8 juni 2023 att inhämta Lagrådets yttrande över de förslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Regeringen har i propositionen följt Lagrådets förslag, som behandlas i författningskommentaren.

4 Alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden

Den 21 maj 2013 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG, i det följande benämnt tvistlösningsdirektivet. Tvistlösningsdirektivet är genomfört i Sverige genom lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden och förordningen (2015:739) med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden.

Av lagen framgår att den gäller för alternativ tvistlösning som initieras av en konsument avseende hans eller hennes anspråk mot en näringsidkare, om anspråket härrör från avtal om köp av vara eller tjänst mellan konsumenten och näringsidkaren (1 §). Lagen innehåller vidare bestämmelser om behörig myndighet (3 §), utseende och godkännande av nämnder för alternativ tvistlösning (4–6 §§), information till den behöriga myndigheten (7 och 8 §§), återkallelse av ett godkännande (9 §), samt information till konsumenter och påföljd vid utebliven information till konsumenter (10–13 §§). Lagen innehåller också bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013 av den 21 maj 2013 om tvistlösning online vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (1 §).

ARN är en sådan förvaltningsmyndighet som har utsetts av regeringen att vara nämnd för alternativ tvistlösning enligt 4 § i denna lag (1 § förordningen med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden).

5 Avgift vid anmälan till Allmänna reklamationsnämnden

Regeringens förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om alternativ tvistlösning hos Allmänna reklamationsnämnden.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens. Promemorians förslag till lagtext är något annorlunda utformat.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser som svarat, bl.a. *Kammarkollegiet*, *Kammarrätten i Stockholm* och *Svea hovrätt*, tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Svensk Handel*, *Svensk Försäkring* m.fl. remissinstanser framhåller att förslaget kommer att innebära en effektivitetshöjning som gynnar konsumentskyddet. *Statens energimyndighet* tillstyrker att en avgift införs men saknar ett resonemang kring risken för att ekonomiskt svaga grupper inte kommer att kunna anmäla tvister om avgiften införs. *Energimarknadsinspektionen* anför att med hänsyn till den föreslagna avgiftens storlek får risken att vissa konsumenter av ekonomiska skäl avstår från att göra en anmälan bedömas som liten. *Konsumentvägledarnas förening* tillstyrker förslaget och påpekar att det är viktigt att det tydligt framgår att konsumenten kan få kostnadsfri rådgivning och stöd i sin anmälan från sin kommunala konsumentvägledning, vilket kan öka konsumentens chanser att göra en anmälan som är så fullständig att den kan prövas och på så sätt inte förlora avgiften på grund av att deras anmälan avvisas.

Andra remissinstanser, såsom *Motorförarnas Helykterhetsförbund* och *Riksförbundet M Sverige*, invänder mot förslaget och menar att det kommer att innebära en försämring av konsumentskyddet om en avgift införs. *Konsumentverket* är emot att en avgift införs eftersom det skulle innebära ett hinder för att få tvister prövade, särskilt för ekonomiskt utsatta konsumenter. *Resenärsforum* menar att de redan i dag förhållandevis få ärendena till Allmänna reklamationsnämnden som rör kollektivtrafiken riskerar att bli ännu färre om en avgift införs.

Allmänna reklamationsnämnden har inte några synpunkter på förslaget att införa en avgift för prövningen av en tvist men efterfrågar vissa klargöranden avseende utformningen av avgiften. *Sveriges Konsumenter* anför att man inte kan se, vare sig i konsumentvägledningen eller i kontakt med sina medlemsorganisationer, att konsumenter gör anmälningar utan att ha skäl till det. Att det skulle röra sig om ett stort antal ”onödiga” anmälningar som kommer in till ARN är inte heller något organisationen uppfattat genom sina kontakter med nämnden eller genom deltagande i nämndens insynsråd. Att administrera avgiften kommer enligt Sveriges Konsumenter att medföra en viss tidsåtgång och kostnad för nämnden. Organisationen tror i stället på en starkare och mer omfattande konsumentvägledning i alla kommuner.

Utvecklingen vid nämnden

Under 2011 blev ARN en e-myndighet, vilket innebar att konsumenter fick möjlighet att anmäla en tvist digitalt via myndighetens webbplats. Denna förenkling har inneburit en ökning av antalet anmälningar till nämnden. I takt med att konsumentmarknaderna har förändrats har även myndighetens verksamhet påverkats. Några faktorer som haft betydelse är bl.a. ökad e-handel, att konsumentmarknaderna blivit mer komplexa och att konsumenter fått ökad kännedom om möjligheten till alternativ tvistlösning, delvis eftersom näringsidkare numera (sedan 2016 då lagen om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden trädde i kraft) måste informera om denna möjlighet. I dagsläget finns också en förväntan hos medborgarna att finna digitala lösningar som fungerar effektivt.

Utvecklingen har medfört att ärendetillströmningen till nämnden ökat stadigt de senaste åren. Sedan det blev möjligt att anmäla en tvist digitalt 2011 har ärendetillströmningen nästan tredubblats (från drygt 9 000 ärenden 2011 till drygt 26 000 ärenden 2022). Från 2016 till 2022 har ärendetillströmningen ökat med drygt 90 procent. Förutom att fler ärenden kommer in till nämnden har också ärendena ökat i komplexitet och omfattning. Utvecklingen, som nu pågått en längre tid, skapar stora utmaningar för myndigheten.

Nämnden har vidtagit flera åtgärder för att förbättra effektiviteten i handläggningen av ärenden och arbetet med att ytterligare effektivisera verksamheten fortsätter. Regeringen behöver dock överväga möjliga åtgärder som också kan bidra till att de resurser som myndigheten tilldelas används på ett effektivt sätt.

En avgift för att göra en anmälan till ARN

Verksamheten vid ARN är i dag avgiftsfri. En konsument som vill anmäla en tvist med en näringsidkare som härrör från ett avtal om köp av en vara, tjänst eller annan nyttinghet kan göra det kostnadsfritt. Nämnden tog i början av sin verksamhet ut en mindre avgift av konsumenten. Avgiften var 10–15 kronor, beroende på tvisteföremålets värde. Systemet med ansökningsavgifter avskaffades efter kort tid på grund av att de administrativa kostnaderna blev alltför höga (se SOU 1978:40 s. 203). Frågan om nämndens verksamhet bör avgiftsbeläggas har därefter behandlats vid olika tillfällen, senast i samband med genomförandet av tvistlösningsdirektivet. Tvistlösningsdirektivet tillåter att en symbolisk avgift tas ut från konsumenterna för ett alternativt tvistlösningsförfarande (artikel 8c) under förutsättning att förfarandet fortfarande är åtkomligt, attraktivt och billigt för konsumenterna (skäl 41). Utredningen föreslog, utifrån överväganden om kostnadseffektivitet och av konsumentpolitiska skäl, att ingen avgift skulle införas (se SOU 2014:47 s. 371–372).

I dag avvisas ungefär en tredjedel av de ärenden som kommer in till nämnden med hänvisning till någon av de avvisningsgrunder som anges i förordningen med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden. Det kan bl.a. handla om att värdet av vad som yrkas understiger de beloppsgränser som anges för olika tvister (8 § första stycket 2) eller att den tidsgräns som finns för att anmäla en tvist har överskridits (8 § första stycket 3). Den vanligaste orsaken till att ett ärende avvisas är att en

komplettering som myndigheten har begärt av anmälaren inte kommer in inom angiven tid. I de fallen läggs resurser på att handlägga ärenden som inte kommer att prövas i sak. I motsats till *Sveriges Konsumenter* anser regeringen att en mindre avgift som förutsättning för att handläggning ska inledas sannolikt skulle innebära att en större andel av de som anmäler en tvist och betalar avgiften också följer nämndens eventuella begäran om kompletteringar. Utgångspunkten för ett sådant antagande är att de konsumenter som i dag inte lämnar in nödvändiga kompletteringar kan antas vara mindre benägna att betala en anmälningsavgift. Det skulle i så fall innebära att en stor andel av dessa personer kan antas avstå från att ge in en anmälan. Om de ändå gör det kommer dessa anmälningar att kunna avvisas utan att nämnden behöver lägga resurser på att inleda handläggning.

En del remissinstanser, bl.a. *Konsumentverket*, *Riksförbundet M Sverige* och *Sveriges Konsumenter*, anser att ett införande av en avgift hos ARN skulle kunna uppfattas som en försämring av konsumentskyddet. Regeringen anser dock att det i detta sammanhang bör beaktas att det finns många tjänster som tillhandahålls av det offentliga som är förenade med åtminstone en låg avgift. För att få en tvist prövad i allmän domstol behöver en konsument lämna in en stämningsansökan som är förenad med en ansökningsavgift. En avgift måste också betalas av den som vill ansöka om förhandsbesked hos Skatterättsnämnden, liksom av den som vill be om hjälp att få betalt genom att ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten. Även för andra offentligt finansierade tjänster behöver en avgift betalas, exempelvis hälso- och sjukvård och förskola. Det kan därmed rent principiellt inte anses orimligt att det tas ut en avgift även för att få en tvist prövad hos ARN. Regeringen menar vidare att det är högst troligt att det finns ett samband mellan det stora antal ärenden som i dag avvisas till följd av uteblivna kompletteringar från anmälaren och det faktum att det är kostnadsfritt att göra en anmälan. En avgift skulle enligt regeringen därför sannolikt minska antalet anmälningar som inte kommer att prövas i sak och därmed frigöra resurser i handläggningen till ärenden som mer troligt kommer att prövas i sak. På så sätt skulle i stället tillgången till tvistlösning öka och konsumentskyddet därigenom stärkas för de konsumenter vars anmälan uppfyller kriterierna för prövning av en tvist i ARN.

Regeringen anser, liksom *Konsumentvägledarnas förening*, att det är viktigt att en konsument kan få rådgivning och stöd från sin kommunala konsumentvägledning. Det kan förbättra konsumentens möjligheter att lämna in en fullständig anmälan och därmed inte riskera att anmälan avvisas och avgiften går förlorad.

Sveriges Konsumenter har framfört att administrationen av avgiften kommer att medföra en viss tidsåtgång och kostnad för ARN. Regeringen konstaterar att det i dag finns möjlighet att ordna med ett avgiftssystem utan att det behöver bli för resurskrävande för nämnden att administrera.

Sammantaget bedömer regeringen att en avgift för att få en tvist prövad hos ARN bör införas.

För att avgöra om det är riksdagen eller regeringen som har rätt att besluta om en avgift för att anmäla en tvist till ARN behöver det klargöras om avgiften ska ses som tvingande eller frivillig. Om avgiften betraktas som tvingande krävs det att den införs i lag, eftersom den då avser förhållandet mellan enskilda och det allmänna och gäller skyldigheter för enskilda (8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen). Det är möjligt för riksdagen att genom lag bemyndiga regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådana avgifter (8 kap. 3 och 10 §§ regeringsformen). Om avgiften i stället betraktas som frivillig kan regeringen besluta att införa den med stöd av den föreskriftsrätt som brukar kallas för restkompetensen (8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen).

Det finns inte någon närmare definition av vad som anses vara en tvingande avgift, förutom vad som framgår direkt av lagtexten i 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen (SOU 2007:96 s. 48). För att kunna bedöma när en avgift är tvingande eller frivillig bör avgörande vikt fästas vid om den enskilde befinner sig i en sådan situation att han eller hon rättsligt eller faktiskt kan anses vara tvingad att betala avgiften. Frågan får avgöras för varje enskilt fall efter en helhetsbedömning (se prop. 1973:90 s. 218). Vid denna bedömning kan graden av tvång vara svår att fastställa. Att konsumenten själv efterfrågar tjänsten har ingen avgörande betydelse för bedömningen. Det har i litteraturen anförts att principen att 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen inte avser förpliktelser som den enskilde frivilligt har underkastat sig inte bör drivas för långt. Ofta kan den enskilde sägas frivilligt ha gett sig in i en situation som träffas av en föreskrift eller avgift, utan att han eller hon för den skull kan sägas ha frivilligt underkastat sig föreskriften eller avgiften. Det kan t.ex. inte ha varit lagstiftarens mening att den som frivilligt ger sig ut för att köra bil och därmed blir skyldig att följa trafikreglerna i trafikförordningen, ska anses frivilligt ha underkastat sig trafikreglerna och att dessa därför inte skulle omfattas av 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen (H. Strömberg, Normgivningsmakten enligt 1974 års regeringsreform, 3 u., s. 76).

Förarbetena till regeringsformen anger vidare att avgiftssättningen bör falla inom regeringens kompetensområde när en avgift inom ett visst verksamhetsområde betalas frivilligt som ersättning för en vara eller prestation och avser att bidra till eller helt täcka statens kostnader inom verksamhetsområdet (prop. 1973:90 s. 218). Det har också uttryckts så att avgiften ska utgöra ett "rimligt vederlag" för en frivilligt ianspråktagen tjänst (prop. 1975:8 s. 46). När avgiftssättningen däremot syftar till intäkter som klart överstiger statens kostnader bör den enligt förarbetena anses falla inom riksdagens kompetensområde, även om avgiften avser en vara eller tjänst som är frivilligt efterfrågad (prop. 1973:90 s. 218).

Enligt tvistlösningsdirektivet har Sverige en skyldighet att inrätta ett system för alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden. Regleringen innebär förvisso att även privata rättssubjekt kan godkännas som alternativa tvistlösningsorgan, men offentligt finansierad alternativ tvistlösning erbjuds enbart av ARN. Vad gäller den nu föreslagna avgiften är det konsumenten själv som efterfrågar tjänsten, dvs. att få en tvist

prövad. Förslaget innebär dock att avgiften måste betalas för att handläggningen av ärendet ska påbörjas. I detta sammanhang torde en sådan avgift betraktas som en offentligrättslig avgift som är tvingande (jfr dock Lagrådets yttrande i prop. 1997/98:65 om Reformerat förhandsbesked i skattefrågor, m.m.).

I praktiken är det inte alltid lätt att skilja mellan en tvingande avgift och en avgift för en frivilligt efterfrågad vara eller tjänst. Enligt förarbetena har riksdagens befogenheter att delegera beslutskompetens den fördelen att någon strikt gränsdragning mellan avgifter som primärt ligger inom regeringens kompetensområde och övriga avgifter inte behövs. I fall då det är tveksamt om regeringen har en egen rätt att besluta om avgifter kan den nämligen utverka riksdagens bemyndigande för sin befogenhet (SOU 2007:96 s. 50 och prop. 1973:90 s. 219).

Mot bakgrund av det anförda bedömer regeringen att övervägande skäl talar för att den nu föreslagna avgiften ska betraktas som tvingande. Därför föreslås att en ny bestämmelse, som bemyndigar regeringen att meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om alternativ tvistlösning hos ARN, införs i lagen om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Bestämmelsen ska träda i kraft den 1 juli 2024.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens. I promemorian föreslås att ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2022.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot promemorians förslag. *Allmänna reklamationsnämnden* anför att nämnden behöver minst sex månader från det att ärendet är klart för beslut för att genomföra de nödvändiga tekniska förändringarna.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelsen bör träda i kraft med hänsyn tagen till ARN:s behov av att anpassa sin verksamhet och bl.a. ta fram lämpliga betalningslösningar för att konsumenten ska kunna betala avgiften. Med hänsyn till detta, och med beaktande av den tid de återstående stegen i lagstiftningsprocessen kan antas ta, föreslås lagändringen träda i kraft den 1 juli 2024.

7 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslaget leder till ett mer effektivt användande av Allmänna reklamationsnämndens resurser genom att en större andel av de ärenden som anmäls till nämnden också kommer att prövas i sak.

Förslaget medför en initial kostnad för nämnden för att inrätta en betalningslösning och därefter en löpande kostnad för att administrera

avgiften. Dessa kostnader bedöms rymmas inom ramen för myndighetens anslag.

För det allmänna innebär en avgift vid prövning av ärenden hos nämnden en intäkt för staten.

Förslaget kan eventuellt innebära att vissa konsumenterna av ekonomiska skäl avstår från att göra en anmälan till nämnden. För övriga konsumenterna kan tillgängligheten till alternativ tvistlösning komma att öka då myndighetens resurser kommer att användas mer effektivt.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser som svarat tillstyrker eller har inget att invända mot bedömningen. *Allmänna reklamationsnämnden* anför att det kommer att kosta ca 600 000 kronor att skapa de funktioner som krävs för att koppla betalningarna till ärendehanteringssystemet och att löpande kostnader för att administrera systemet kan uppskattas till ca 100 000 kronor per år. Myndigheten bedömer vidare att det även kan antas uppstå kostnader om ca 2 miljoner kronor per år för bl.a. det merarbete som det kommer att innebära att hantera konsumenters frågor om avgiften och den förväntade ökningen av skriftväxlingen och processmaterialet i ärendena.

Skälen för regeringens bedömning: Att införa en avgift för att få ett ärende handlagt av ARN innebär inledningsvis investeringskostnader för myndigheten för att ordna en lämplig betaltjänst och göra nödvändiga anpassningar i sitt ärendehanteringssystem. Dessa initiala investeringskostnader uppskattas av ARN till ca 600 000 kronor. Därutöver tillkommer vissa årliga kostnader för ersättning till den myndighet som kommer att administrera avgiften, men som bedöms bli låga och rymmas inom myndighetens befintliga anslag. Nämnden har vidare uppskattat kostnaderna till följd av eventuellt merarbete som myndigheten bedömer kommer att uppstå vid införandet av en avgift till ca 2 miljoner kronor per år. Det kan handla om fler samtal till myndigheten från anmälare som handlar om betalningsprocessen och att skriftväxling och processmaterial blir mer omfattande då anmälare förväntas bli mer måna om sin processföring efter att ha betalt en avgift. Även om det inte kan uteslutas att sådana merkostnader kommer att uppstå i någon utsträckning så bedömer regeringen risken för att dessa skulle bli omfattande som låg. Utvecklingen måste dock följas.

Sannolikt kommer en avgift att leda till att vissa konsumenterna avstår från att anmäla tvister som annars skulle ha blivit prövade i sak av nämnden. För att vara förenlig med tvistlösningsdirektivet kommer avgiften att behöva vara förhållandevis låg i jämförelse med t.ex. ansökningsavgiften för att få en tvist prövad i allmän domstol. Regeringen bedömer att risken är begränsad för en betydande minskning av antalet tvister som prövas i sak. Däremot kan en konsument som har betalat en avgift vara mer benägen att komplettera sin anmälan om nämnden efterfrågar det. Det skulle innebära att andelen ofullständiga anmälningar minskar och att nämnden därmed inte behöver lägga ner resurser på att handlägga ärenden som inte kommer att prövas i sak. Införandet av en avgift bedöms därmed

leda till en mer effektiv verksamhet och öka tillgängligheten till alternativ tvistlösning för konsumenterna.

Den genomsnittliga kostnaden för handläggning av ett ärende hos ARN är drygt 2 000 kronor. Under 2022 inkom drygt 26 000 anmälningar till nämnden. Den föreslagna avgiften, som inte ska disponeras av myndigheten utan ska redovisas mot inkomsttitel, innebär en intäkt för staten (25 § avgiftsförordningen [2011:1263]). Om ärendetillströmningen fortsätter på samma nivå som tidigare, och om avgiften skulle sättas till 150 kronor i enlighet med den bedömning som görs i promemorian, kan den beräknade intäkten komma att uppskattas till ca 4 miljoner kronor per år.

Att införa en avgift för den konsument som vill anmäla en tvist med en näringsidkare skulle kunna innebära att vissa konsumenter av ekonomiska skäl avstår från att göra en sådan anmälan. Risken för att detta skulle kunna bli fallet bedöms vara som störst då värdet på det som tvisten rör är lågt. Med hänsyn till att storleken på avgiften skulle vara förhållandevis låg bedöms dock risken även i dessa fall vara liten.

Regeringen bedömer inte heller att införandet av en avgift för prövning av en tvist hos ARN, i någon märkbar utsträckning, kommer att leda till att konsumenterna i stället väljer att vända sig direkt till domstol.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden

Bemyndigande

14 a § Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter i ärenden vid en sådan nämnd för alternativ tvistlösning som avses i 4 §.

Paragrafen, som är ny och utformas i enlighet med *Lagrådets* förslag, innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om alternativ tvistlösning. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Bemyndigandet innebär att regeringen får införa en avgift och bestämma storleken på den, i ärenden om alternativ tvistlösning vid en nämnd för alternativ tvistlösning som utsetts av regeringen enligt lagen. Allmänna reklamationsnämnden har utsetts att vara en sådan nämnd för alternativ tvistlösning (se 1 § förordningen [2015:739] med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden).

Sammanfattning av aktuella delar av promemorian Avgift vid prövning av en tvist vid Allmänna reklamationsnämnden och en ny möjlighet till omprövning

I promemorian föreslås att regeringen i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden ska bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om alternativ tvistlösning vid Allmänna reklamationsnämnden. Det föreslås också ändringar i förordningen (2015:739) med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden som bl.a. innebär att en anmälningavgift om 150 kronor införs. Om en konsument inte betalar anmälningavgiften föreslås där vidare att nämnden ska kunna avvisa ärendet. Avslutningsvis föreslås att det av förordningen ska framgå att anmälningavgiften inte ska kunna räknas in i de värdegränser som behöver uppnås för att en tvist ska prövas av nämnden.

De aktuella ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring av lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning till konsumenter införs en ny paragraf, 14 a §, och närmast före 14 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bemyndigande

14 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om alternativ tvistlösning hos den förvaltningsmyndighet som avses i 4 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

Remissyttranden över promemorian har lämnats av Allmänna reklamationsnämnden, Branschkansliet, Byggföretagen, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Energimarknadsinspektionen, Finansbolagens Förening, Förvaltningsrätten i Karlstad, Göteborgs universitet (juridiska fakulteten), Husvagnsbranschens Riksförbund, Installatörsföretagen, Kammarkollegiet, Kamrarrätten i Stockholm, Konsumentverket, Konsumentvägledarnas förening, Motorbranschens Riksförbund, Motorförarnas Helnkyterhetsförbund, Måleriföretagen, Riksförbundet M Sverige, Statens energimyndighet, Svea hovrätt, Svensk Bensinhandel, Svensk Försäkring, Svensk Handel, Svensk kollektivtrafik, Svenska Bankföreningen, Svenska Flygbranschen, Svenska Kyl- och Värmepumpsföreningen, Sveriges Hudterapeuters Riksorganisation, Sveriges Konsumenter, Sveriges Motorcyklister, Uppsala tingsrätt och Visita.

Yttranden har också inkommit från Resenärsforum och Sparbankernas Riksförbund.

APPLiA, BIL Sweden, Branschorganisationen Färg, Möbler och Interiör, Energiföretagen Sverige, Frisörföretagarna, Företagarna, Hyresgästföreningen, Kooperativa Förbundet, Optikerförbundet, Sjösportens Samarbetsdelegation, Sper, Spelbranschens riksorganisation, Svensk plastikkirurgisk förening, Svensk Värdepappersmarknad, Svenska Byggingenjörers Riksförbund, Svenska resebyrå- och arrangörsföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Sveriges Begravningsbyråers Förbund, Sveriges Fordonsverkstäders Förening, Sveriges Försäkringsförbund, Sveriges Skomakarmästarförbund, Sveriges Tvätteriförbund, Sveriges Veterinärförbund, SweBoat – Båtbranschens Riksförbund, Textilimportörerna, Unga Aktiesparare och Villaägarnas Riksförbund har inbjudits att yttra sig, men har avstått från att lämna synpunkter på förslagen i promemorian eller inte svarat på remissen.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden införs en ny paragraf, 14 a §, och närmast före 14 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bemyndigande

14 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om alternativ tvistlösning vid en förvaltningsmyndighet som utsetts med stöd av 4 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2023-06-20

Närvarande: F.d. justitierådet Martin Borgeke samt justitieråden Leif Gäverth och Eric M. Runesson

Avgift vid prövning av en tvist hos Allmänna reklamationsnämnden

Enligt en lagrådsremiss den 8 juni 2023 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Catarina Erséus.

Förslaget föranleder följande yttrande.

I remissen föreslås att regeringen ska bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om alternativ tvistlösning hos Allmänna reklamationsnämnden. Som Lagrådet har förstått det är tanken att avgiften ska bestämmas till 150 kr eller i vart fall till under 200 kr.

Lagrådet har inga invändningar mot förslaget som sådant, men anser att lagtexten i nya 14 a § bör formuleras så här i stället:

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter i ärenden vid en sådan nämnd för alternativ tvistlösning som avses i 4 §.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 september 2023

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Billström, Svantesson, Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Roswall, Forssmed, Tenje, Slottnér, M Persson, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestrand, Brandberg, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari

Föredragande: statsrådet Slottnér

Regeringen beslutar proposition 2023/24:5 Avgift vid prövning av en tvist hos Allmänna reklamationsnämnden